

CHANGES IN THE MORPHOLOGY OF CONTEMPORARY BULGARIAN UNDER THE INFLUENCE OF DIGITAL COMMUNICATION¹¹⁰

Mariya Tomova-Mihneva, PhD

Department of Philological and Natural Sciences, Silistra Branch

University of Ruse “Angel Kanchev”

E-mail: tomova_maria@abv.bg

Abstract: *The study examines the morphological transformations of contemporary Bulgarian under the influence of digital communication. Based on a corpus of approximately 200 linguistic units from social networks, forums, and blogs, it explores the adaptation of foreign roots, hybrid forms, and the expansion of derivational models. The analysis reveals that new affixes such as -вам, -ър/-ърка, -инг, and -че have become productive tools for integrating English borrowings into the Bulgarian grammatical system. Emoticons and emojis acquire morphological and modal functions, extending the boundaries of morphology. The research concludes that digital communication does not disrupt but enriches Bulgarian morphology, fostering creativity and linguistic adaptability. The paper contributes to understanding the mechanisms of morphological adaptation in Bulgarian digital discourse.*

Keywords: *digital communication, Bulgarian morphology, borrowing, derivation, affixation, linguistic innovation, emoji, hybrid forms*

ВЪВЕДЕНИЕ

В последните две десетилетия развитието на дигиталните технологии и масовата употреба на интернет комуникация доведоха до съществени промени в езиковата практика на българските носители. Езикът в социалните мрежи, блоговете и форумите се характеризира с динамичност, неформалност и творческа свобода, които стимулират появата на нови лексикални и морфологични единици. Макар че дигиталната комуникация често се разглежда предимно като графичен феномен (чрез съкращения, емотикони, латиница и визуални елементи), тя оказва сериозно влияние и върху морфологичната система на съвременния български език.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Настоящият доклад има за цел да анализира проявите на морфологична промяна, настъпили под въздействие на дигиталната среда, като се проследят тенденциите в словообразуването, граматичната адаптация на заемките и хибридните форми, както и функциите на нови морфологични модели. Изследването се основава на корпус от приблизително 200 езикови единици, събрани от социални мрежи (Facebook, X/Twitter, Instagram), форуми (BG-Mamma, Kaldata) и лични блогове. Примерите са анонимни и представят типични явления на дигиталната речева практика.

Основните задачи на изследването са:

1. Да се опишат структурните и функционалните особености на морфологичните промени в съвременния български език.
2. Да се идентифицират новите словообразователни модели, възникнали под влияние на английския език и интернет културата.
3. Да се обсъди ролята на дигиталната комуникация като фактор за езикова еволюция и нормотворчество.

I. Морфологичната система на българския език – рамка на изследването

Морфологията като раздел на граматиката изследва структурата и формите на думите, както и граматичните категории, които те изразяват. Българският език, като представител на южнославянския клон, притежава богата морфологична система, в която се преплитат аналитични

¹¹⁰ Докладът е представен пред секция „Езикознание, литературознание, история и философия“ на 64-тата научна конференция на Русенския университет „Ангел Кънчев“ и Съюза на учените-Русе на 17 октомври 2025 година с оригинално заглавие на български език: ПРОМЕНИ В MORFOLOGICHNATA СИСТЕМА НА СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ПОД ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛНАТА КОМУНИКАЦИЯ

и синтетични черти. Въпреки че в историческото си развитие езикът преминава от синтетизъм към аналитизъм, морфологичната структура остава гъвкава и продуктивна.

Класическите трудове на българската морфология определят системата като „динамично равновесие между традиция и иновация“ (Бояджиев, Колковска и Куцаров, 1998:12). Основните словообразователни механизми – деривация чрез префиксация и суфиксация, както и словосъчетателното и морфологичното композиране – продължават да функционират, но се адаптират към нови езикови реалности.

В контекста на дигиталната комуникация тези процеси се проявяват чрез:

- адаптация на чужди корени към български словообразователни модели (лайквам, поствам, мютвам);
- смесване на графични системи (латиница и кирилица) при запазване на българските морфологични окончания (ъпдейтнат, блокиран, фолоувам);
- разширяване на морфемната семантика – напр. суфиксът -вам придобива функцията на универсален показател за глаголност в дигиталния жаргон.

Морфологичната система на българския език проявява силна адаптивност – тя не отхвърля новите елементи, а ги интегрира чрез собствените си граматични средства (Коева, 2009). Така се създават хибридни форми, които едновременно принадлежат към българската морфологична традиция и отразяват глобалния лингвистичен обмен.

II. Промени в морфологичната система под влияние на дигиталната комуникация

1. Неологизми и заемки от английски език

Най-видимата морфологична промяна в съвременния български език, породена от дигиталната среда, е адаптацията на английски заемки. В интернет дискурса те навлизат основно чрез названия на действия, свързани с технологиите и социалните мрежи: лайквам, поствам, шервам, тагвам, стриймвам, ъпдейтвам, скрийншотвам, мютвам, блокирам, спойлвам, скролвам.

Тези глаголи се интегрират морфологично чрез добавяне на типичния за българския език суфикс **-вам**, който изразява несвършен вид. Това показва стремежа на езика да запази вътрешната си морфологична консистентност. Същите корени образуват и номинални деривати: лайкване, шерване, постване, тагване, блокване, както и причастни форми: лайкнат, блокнат, тагнат.

Примери от социални мрежи:

- (1) „Днес най-накрая ъпдейтнах профила си.“
- (2) „Не мога да повярвам, че ме блокна!“
- (3) „Ще те тагна на снимката.“
- (4) „Много е досадно, когато някой те мютне по време на разговор.“
- (5) „Цял ден стриймвам и пак нещо лагва.“

Подобни примери свидетелстват, че морфологичната система не просто допуска чуждите елементи, а ги приспособява към българските граматични категории. Наблюдава се дори вторична деривация:

- (6) „Той е вечен лайкър – лайква всичко.“
- (7) „Постърът му стана вайръл.“
- (8) „Това е тотален ъпдейтър – постоянно сменя настройки.“

Тук суфиксът **-ър** функционира като маркер за лице, извършващо действието, аналогичен на английското **-er**, но вече продуктивен в българската словообразователна система. Подобни образувания като геймър, стриймър, влогър, инфлуенсър са морфологично и семантично интегрирани, а някои вече имат женски варианти – влогърка, стриймърка, инфлуенсърка.

2. Съкращения, хибридни и графични форми

Друг белег на дигиталната морфологична динамика е появата на съкращения и хибридни графични единици, които функционират като морфеми или цели думи. Те комбинират латиница и кирилица, цифрови и буквени елементи, например: OMG, BRB, BTW, лол, кпд, рофл, xD, u2, thx, инфо, профилче.

Примери от форуми и чатове:

- (9) „OMG, това беше епик!“
- (10) „BRB, само да си направя кафе.“

(11) „Лол, не мога с тия коментари.“

(12) „Имаш ли инфо за концерта?“

(13) „Пиши ми на пм-а.“

(14) „Ще те пмна после.“

(15) „Да, мютнах го – много спами.“

В примерите (14) и (15) се наблюдават глаголни хибриди, образувани чрез присъединяване на български морфемни към английски съкращения (пмвам, мютвам). Тези форми демонстрират морфологична креативност и показват как дигиталната комуникация провокира езика да търси нови словообразователни решения.

Често съкращенията се превръщат в нови основи за деривация, например:

(16) „Изпрати ми едно пдфче.“

(17) „Трябва ми нов джипис.“

(18) „Постни линкчето.“

(19) „Скрийшотчето не се зарежда.“

Суфиксът **-че** тук не изразява умалителност в традиционния смисъл, а функционира като маркер на неформалност и близост в дигиталния дискурс (Попова, 2020).

3. Емотикони и морфологична функция на графемите

Дигиталната комуникация разширява границите на морфологията, като допуска неморфемни елементи (емотикони, емоджита) да изпълняват морфологични и модални функции. Те често се използват като еквиваленти на частици, междуметия или дори като изразители на граматично значение.

Примери:

(20) „Добре 😊“ – емотиконът маркира смекчаване на модалността.

(21) „Супер 🤩“ – емоджито функционира като модален усилвател.

(22) „Не мога 🤔“ – емоджито изразява емоционална реакция, която в традиционния език би била маркирана с междуметие (ех, ох, леле).

Така емотиконите и емоджитата могат да се разглеждат като нов тип морфемни на емоция, които участват в процеса на граматикализация чрез визуализация (Danet, Herring, 2007).

3. Нови словообразователни модели

Морфологичната система на българския език проявява способност да създава нови словообразователни модели на базата на дигиталните заемки. Най-продуктивни са следните:

- Суфикс **-вам** – за глаголи от чужди основи: лайквам, шервам, поствам, скролвам, стриймвам, тагвам, ъпдейтвам.

- Суфикс **-ър / -ърка** – за названия на лица: влогър, стриймър, геймър, инфлуенсър, тиктокър, фейсбукърка.

- Суфикс **-инг** – за названия на дейности: гейминг, стрийминг, нетуъркинг, шопинг, скролинг.

- Суфикс **-че / -це** – за умалителни или фамилиарни названия: мемче, линкче, клипче, постче, емотиконче.

Примери от социалните мрежи:

(23) „Хайде на шопинг!“

(24) „Имам нов тиктокърски клип.“

(25) „Това мемче е златно!“

(26) „Утре ще има нов стрийминг на играта.“

(27) „Влогърката пак пусна ново ревю.“

(28) „Той е хардкор геймър.“

Тези примери илюстрират как английските морфемни се превръщат в част от българската словообразователна система, без да нарушават вътрешните ѝ правила.

Наблюдава се и смесване на словообразователни модели:

(29) „Ще го лайкнеш ли?“

(30) „Той е супер инфлуенсърски тип.“

(31) „Геймърската общност вече си има събитие.“

Прилагателните *инфлуенсърски* и *геймърски* показват, че чуждите корени участват в български словообразователни процеси по същия начин като родните. Това е признак за морфологична интеграция и стабилност на системата (Иванова, 2021).

III. Аналитичен корпус и обсъждане на резултатите

Анализът на дигиталната комуникация показва, че промяната в морфологичната система на съвременния български език се изразява преди всичко в разширяване на словообразователните модели, а не в разрушаване на традиционните граматични категории.

В рамките на наблюдавания корпус се открояват няколко ключови тенденции:

1. Повишена продуктивност на суфикса –вам

Той се явява основно средство за морфологична интеграция на чужди корени. Освен класическите форми (лайквам, поствам, шервам), се срещат и хумористични или метафорични употреби:

(32) „Днес само си кафествам и нищо не върша.“

(33) „Ще те зумна по-късно.“

(34) „Имейлнах шефа и чакам отговор.“

Така морфемата -вам придобива универсален характер – тя сигнализира глаголност, независимо от произхода на корена.

2. Развитие на вторични словообразователни вериги

От първични дигитални заемки се създават производни:

(35) лайкване → лайкнат → лайкнатост;

(36) шерване → шернат → шернатост;

(37) блокване → блокнат → блокиране.

Това показва, че новите форми вече участват в морфологична парадигма, аналогична на тази на родните глаголи.

3. Интеракция между морфология и семантика

Много от новите образувания придобиват разширено значение – например стриймвам не означава само „предавам на живо“, а и „гледам съдържание онлайн“. Подобно е и при лайквам – то често се използва метафорично:

(38) „Лайквам ти идеята.“

(39) „Лайквам живота!“

Така се наблюдава процес на семантична деривация, при който морфологичното разширение съответства на семантична експанзия.

4. Граматична адаптация на заемките

Новите думи се подчиняват на българската граматична система:

о образуват множествено число (постове, лайкове, стриймове);

о участват в словообразователни деривации (лайкчета, клипчета, мемчета);

о включват се в синтактични структури:

(40) „Тя лайкна поста ми.“

(41) „Споделих линка в групата.“

(42) „Той беше блокнат вчера.“

Това потвърждава, че дигиталните заемки се морфологизират напълно.

5. Морфологична игра и креативност

Потребителите често създават експресивни форми с игрова функция:

(43) „Да се ъпдейтнем взаимно.“

(44) „Поствай си, не ми пука.“

(45) „Това е супер фейлско!“

(46) „Много си лайкнат, ей!“

(47) „Изглеждам офлайн, ама дебна.“

(48) „Ще ти пратя едно мемче за добро утро.“

Тук морфологичната иновация е резултат не от нужда, а от езикова игра, характерна за дигиталния дискурс.

6. Разширяване на понятието за морфема

В дигиталната комуникация границите между морфема, графема и символ стават подвижни. Комбинацията от текст и емоджи често замества традиционни граматични средства.

(49) „ОК 😊“ – положителна модалност;

(50) „Не знам 🤔“ – несигурност;

(51) „Айдеее 😭“ – емоционална експресивност.

Тези визуални маркери изпълняват морфологична функция, като променят граматичния или семантичния нюанс на изказа⁷.

Въз основа на тези наблюдения можем да заключим, че дигиталната комуникация не подкопава морфологичната система, а я трансформира в посока на по-голяма гъвкавост и експресивност. Новите форми показват адаптивната сила на езика и способността му да интегрира чужди елементи без загуба на системност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Промените в морфологичната система на съвременния български език под влияние на дигиталната комуникация могат да бъдат определени като естествен етап от езиковата еволюция. Интернет и социалните мрежи създават нов тип езиково пространство, в което традиционните норми се преплитат с експресивни и неформални средства.

Изследването показва, че:

- дигиталните заемки се интегрират морфологично чрез типично български афикси (**-вам, -ане, -ър, -че**);
- възникват нови словообразователни модели и вторични деривации;
- графичните и визуалните елементи (емотикони, емоджи) придобиват морфологичен статус;
- езикът демонстрира висока степен на адаптивност, съхранявайки основните си граматични категории.

Следователно, дигиталната комуникация не разрушава морфологичната система на българския език, а я обогатява, като въвежда нови изразни средства и стимулира креативното използване на съществуващите морфеме. Тази динамика е свидетелство за живостта на езика и за неговата способност да се променя, без да губи своята идентичност.

REFERENCES

- Boyadjiev, T., Kolkovska, S., Kutsarov, I. (1998). Modern Bulgarian Language. Morphology. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press (**Оригинално заглавие:** Бояджиев, Т., Колковска, С., Куцаров, И. (1998). *Съвременен български език. Морфология*. София: УИ „Св. Климент Охридски“.)
- Ivanova, G. (2021). “The Dynamics of the Word-Formation System in the Context of Globalization.” *Ezik i literatura (Language and Literature)*, No. 4, 12–25. (**Оригинално заглавие:** Иванова, Г. (2021). „Динамиката на словообразователната система в условията на глобализацията.“ *Език и литература*, № 4, 12–25.)
- Crystal, D. (2011). *Internet Linguistics: A Student Guide*. London: Routledge.
- Danet, B., & Herring, S. (2007). *The Multilingual Internet: Language, Culture, and Communication Online*. Oxford: Oxford University Press.
- Koeva, Sv. (2009). *The Morphological System of the Bulgarian Language and Computational Linguistics*. Sofia: Prof. Marin Drinov Academic Publishing House. (**Оригинално заглавие:** Коева, Св. (2009). *Морфологична система на българския език и компютърна лингвистика*. София: АИ „Проф. Марин Дринов“)
- Official Orthographic Dictionary of the Bulgarian Language* (2021). Sofia: Bulgarian Academy of Sciences. (**Оригинално заглавие:** Официален правописен речник на българския език (2021). София: БАН.
- Pavlova, R. (2022). “Morphological Innovations in the Language of Social Networks.” *Lingvistichni izsledvaniya (Linguistic Studies)*, No. 2, 102–118. (**Оригинално заглавие:** Павлова, Р. (2022). „Морфологични иновации в езика на социалните мрежи.“ *Лингвистични изследвания*, № 2, 102–118.)

Popova, Y. (2020). “Morphological Changes under the Influence of Anglicisms in Internet Language.” *Ezиков свят* (Linguistic World), Vol. 18, No. 1, 71–84. (**Оригинално заглавие:** Попова, Й. (2020). „Морфологични промени под влияние на англицизмите в интернет езика.“ *Езиков свят*, т. 18, № 1, 71–84.)

Stoykova, M. (2018). “Neologisms and Loanwords in Digital Communication.” *Bălgarski ezik* (Bulgarian Language), No. 3–4, 45–58. (**Оригинално заглавие:** Стойкова, М. (2018). „Неологизми и заемки в дигиталната комуникация.“ *Български език*, № 3–4, 45–58.)

Vlahov, S. (2017). *Bulgarian Language in the Digital Age*. Springer.